

A Magyar Köztársaság nevében!

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Gergely Tamás ügyvéd (.....) által képviselt (.....) felperesnek a dr. Szabó Eszter jogtanácsos által képviselt (.....) alperes elleni kártérítés iránti perében a Fővárosi Bíróság 2011. március 24-én kelt 8.G.40.999/2010/14. számú ítéletével szemben a felperes fellebbezése folytán - nyilvános tárgyaláson - meghozta az alábbi

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 500.000 (ötszázezer) forint másodfokú perköltséget, az államnak külön felhívásra 900.000 (kilencszázezer) forint le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az ingatlan-nyilvántartás adatai szerint a, külterület, helyrajzi szám alatti, gazdasági épület és udvar megnevezésű, valamint a külterület, helyrajzi szám alatti ipartelep megnevezésű ingatlan a perbeli időszakban tulajdonában állt.

A cégnyilvántartás adatai szerint 2009. május 25-től felszámolás alatt álló az egyszemélyes tulajdonosa, aki a felszámolásig bejegyzett ügyvezető is volt.

(A társaság székhelye, telephelye, külterület,, hrsz. szám alatti cím.)

....., mint bérbeadó és alperes, mint közraktár 2008. július 8-án 2009. július 20-ig szóló és 2008. augusztus 4-én 2009. augusztus 15-ig szóló raktárbérleti szerződést kötöttek művi közraktározásra. A 2008. július 8-i szerződés a raktár telephelyeként a helyrajzi szám és, cím alatti, az augusztus 4-i a, külterület helyrajzi szám alatti szárítótelepet jelölte meg.

A szerződések 12.5. pontja szerint, ha a közraktár a betárolt áru mennyiségének és minőségének őrzésében elháríthatatlan veszélyt észlel, az árut haladéktalanul elszállítja a raktárból, vagy őrző-védő szolgálatot rendel ki.

A szerződéskötések napján a és alperes zárolási jegyzőkönyvet vettek fel előzetesen zárolt 2.404 tonna és 491 tonna ömlesztett árpa zárolásáról. A jegyzőkönyvekben a telephely neve és címe a raktárbérleti szerződésekben foglaltakkal azonosan került feltüntetésre.

A, mint letevő és alperes, mint közraktár 2008. július 9-én közraktári szerződést kötöttek 2.500 tonna, 2008. augusztus 5-én további 500 tonna árpa művi tárolására. A teljesítés helyeként mindkét közraktári szerződésben a helyrajzi szám alatti,, című, szárítótelepet, bérbeadóként a letevőt jelölték meg.

A letevő a szerződések 11.4. pontjában tudomásul vette, amennyiben a közraktár megítélése szerint az áru mennyiségi csökkenésének veszélye áll fenn, a közraktár jogosult a letevő költségére őrző-védő szolgálatot megbízni, szigorított ellenőrzést és leltározást elrendelni, és minden egyéb intézkedést elvégezni, illetve elvégeztetni, amely az áru biztonságának biztosítása érdekében megítélése szerint szükséges.

Alperes az áruk művi közraktározásra átvételét követően azokról 2008. július 9-én kiállította a 452 45111-45115 sorszámú közraktári jegyeket, összesen 91.250.000 forint értékben, 2008. augusztus 5-én a 462 46197 sorszámú közraktári jegyet 17.000.000 forint értékben. A közraktári jegyeken a közraktározás helyeként „...../..... szárítótelep,” cím került feltüntetésre.

Nem sokkal ezt követően, 2008. augusztus 11-én a, mint bérbeadó és felperes, mint közraktár is raktárbérleti szerződést kötött.

A szerződés szerint felperes művi közraktározás céljából, 2.500 tonna takarmányárpa tárolására bérelte az „Alpesi tároló,” elnevezésű,, helyrajzi szám alatti ingatlant 2008. augusztus 11-től 2009. április 30-ig.

(A a telephelyettől bérelte.)

Ugyancsak 2008. augusztus 11-én a, mint letevő (továbbiakban letevő) és a felperes, mint közraktár közraktári szerződést is kötött 2.500 tonna, 85.000.000 forint összértékű, ömlesztett takarmányárpa művi tárolására.

A szerződésben a tároló telephelye a raktárbérleti szerződésben írtakkal azonosan került megjelölésre.

A szerződés 8. pontja szerint a közraktár a tárolás helyén az árut zárolja, és közraktári megőrzésre átveszi. Az árut a szerződés megszűnéséig mennyiségileg és minőségileg megőrzi. A 10. pont kimondta, a közraktár köteles a közraktározott tételt mennyiségileg és minőségileg megővni, ennek érdekében folyamatos ellenőrzéseket végez. Az árura vonatkozóan kiszolgáltatási kötelezettsége van, melyet a mindenkori áru és zálogjegy birtokosának teljesít.

A szerződéskötés napján felperes és a letevő zárolási jegyzőkönyvet vettek fel 3.695 m³ osztérfogatú takarmányárpa raktárbérleti és közraktári szerződésekben feltüntetett tárolóban történt közraktárra vételéről, azzal, a tárolótér és a benne közraktározott áru feletti rendelkezési jog kizárólag a felperest illeti meg.

Felperes a közraktárra vett 2.500 tonna árpáról 2008. augusztus 11-én kiállította a 048 004797-0049 004801sorszámú közraktári jegyeket, az áru elhelyezését ugyancsak a szerződésekkel azonosan tüntetve fel.

A kiállított fenti közraktári jegyek a letevő-vel szemben fennálló hiteltartozása biztosítékaul szolgáltak.

A a-re (továbbiakban) engedményezte a hitelszerződés alapján fennálló 119.663.785 forint követelését, annak biztosítékával együtt.

Felperes, alperes, valamint a perben nem álló, a mint független szakértő közreműködésével 2008. december 5-én a helyrajzi szám alatti raktárban (alpesi tároló) ellenőrzési jegyzőkönyvet vettek fel. Rögzítették, a raktárban köbözéses módszerrel került megállapításra 2.538 tonna mennyiség, de a megállapított mennyiségnél több, kb. 2.800 tonna árpa található. A raktárban található mennyiségből az alperes 3.000 tonnát, a 2.750 tonnát, a felperes 2.500 tonnát tart nyilván. Az ellenőrzéskor az alperes jelzései találhatók, láthatók, az ellenőrzést követően a és a felperes jelen lévő képviselői is kihelyezték jelöléseiket.

Ezt követően alperes a raktárt felnyitotta, és 2008. december 8-tól december 11-ig a tárolóból 2.778,22 tonna takarmányárpát kiszállított.

A 2010. május 12-én felszólította a felperest a 4797-4801 sorszámú, általa kiállított közraktári jegyek mögött álló, 85.000.000 forint értékű 2.500 tonna takarmányárpa 8 napon belüli kiadására, ennek hiányában az áruérték és az esedékességtől számított Ptk. 301/A §-a szerinti késedelmi kamata megfizetésére.

Felperes 2010. május 31-én előterjesztett, utóbb módosított keresetében alperest a Ptk. 339.§ (1) bekezdése alapján kártérítés címén 80.468.000 forint +áfa összeg és ennek 2008. december 8-tól a megfizetésig járó Ptk. 301/A.§-a szerinti késedelmi kamata, valamint perköltség megfizetésére kérte kötelezni. Keresete alapjául arra hivatkozott, az alperes által a 3.000 tonna árpáról kiállított közraktári jegyek a Krtv. 24.§ (2) bekezdésében felsorolt kötelező alaki kellékek hiánya miatt érvénytelenek, nem minősülnek a Ptk. 338/A. §-ában foglalt értékpapírnak. Azok érvényesnek tekintése esetére annak megállapítását kérte, ezen közraktári jegyek alapján alperes nem volt jogosult a helyrajzi szám alatti raktárból kitárolást végezni, mivel a közraktári jegyei más telepre, raktárra vonatkoztak, nem azre. Az alperes érvénytelen közraktári jegy alapján történt kitárolása, áruelszállítása jogellenes volt. Az alperesi közraktári jegyeken megjelölt szám alatti cím egy raktározásra alkalmatlan családi ház, amely egyébiránt a letevő székhelycíme. A közraktári jegy mindkét részének tartalmaznia kell a raktározás helyét, művi tárolás esetén ennek megjelölésével. Ezen kötelező tartalmi elem hiánya vagy nem megfelelő volta miatt a Krtv. 24.§ (3) bekezdése, valamint a mögöttesen alkalmazandó 1/1965. IM rendeletben foglaltak szerint a kiállított irat nem tekinthető közraktári jegynek, tekintve, nem a raktározás helyét tartalmazták. Érvénytelen közraktári jegyre semmilyen közraktári igény nem alapozható, különösen nem az áru kiszállítása, áttárolása, még biztonsági okokra hivatkozva sem. Utalt arra is, amennyiben alperes az árut szabályszerűen vette volna közraktárra, birtokba, úgy nyilvánvalóan észlelnie kellett volna, hogy a megjelölt cím raktározásra alkalmatlan. Alperes jogellenes magatartása következtében nem tudott eleget tenni a Krtv. 19.§ (1) bekezdésében írt árumegőrzési kötelezettségének. Közraktárként ugyanakkor a Krtv. 22.§ (1) bekezdése alapján az általa kiállított közraktári jegyen feltüntetett áru elveszéséért, megsemmisüléséért a jegybirtokossal szemben kártérítési felelősség terheli. Mivel az általa kiállított közraktári jegyen feltüntetett árut alperes a rendelkezése alól jogellenesen elvonta, így azt nem tudta a-nek kiszolgáltatni, így az árujegyeken szereplő 85.000.000 forintért helyt kell állnia vele szemben, ezen fizetési kötelezettség alapozza meg a kártérítési igényének összecszerűségét. Amennyiben az alperes a rosszhiszemű, jogellenes magatartásától tartózkodott volna, az árut a jogosultnak ki tudta volna szolgáltatni, s nem kellene alperes magatartása miatt helytállnia. Azzal, hogy 2008. december 5-én közösen lezárták a raktárat, rendelkezési jogukat önkorlátoztak.

Állította, perbeli közraktározásból eredő kárigénye ez idő szerint semmilyen módon nem térült meg.

Kárenyhítési kötelezettsége körében előadta, kára megtérülése érdekében minden tőle elvárhatót megtett. A letevő felszámolója (.....) a helyett a „.....-t tartja hitelezőként nyilván, a letevő 2010. május 31-i fordulóra

elkészített módosított közbenső mérlegéből megállapíthatóan a letevő teljes mértékben vagyontalan, megtérülés innen sem várható.

Alperes a kereset elutasítását, a felperes perköltségben marasztalását kérte. Vitatta magatartása jogellenes voltát, a kár bekövetkeztét. Előadta, az általa kiállított közraktári jegyeiken feltüntetett száritótelep megegyezik a raktározás tényleges helyeül szolgált helyrajzi szám alatti ingatlannal, a helyrajzi szám alatti ingatlanba méreténél fogva 2.500 tonna árpa be sem fért volna. A helyrajzi szám alatti ingatlanon egy nagy alpesi tároló, egy irodaépület, valamint egy gabonaszáritó található. A közigazgatási cím téves megjelölése csupán adminisztratív hiba volt, amely a jegyek érvényességét nem érinti. Akkor lennének kellékhányosnak tekinthetők, ha a raktározás helye azokon nem szerepelne. A közraktári szerződésben a helyrajzi szám helyesen került megjelölésre, a közraktári jogviszonyt pedig a felek között a közraktári szerződés hozza létre. A helyrajzi számot egyébiránt a felperes által kibocsátott közraktári jegyek sem tartalmazzák, csupán az megjelölést. Az árut 2008. július 8-én és augusztus 4-én elsőként zárolta, felperes 2008. augusztus 11-én ugyanezt, a már közraktározott tételt vette közraktárra, zár alá. Ebből következően az áru feletti birtok és rendelkezési jog őt, nem pedig felperest illeti meg, az egyszer már közraktározott árutétel ugyanis ismételten érvényesen nem közraktározható. Vitatta, hogy a 2008. december 5-én tartott közös ellenőrzésen az áru feletti rendelkezési jogáról lemondott volna.

Felperes és a letevő által aláírt közraktári szerződés ezért, mint lehetetlen szolgáltatásra irányuló szerződés a Ptk. 227.§ (2) bekezdése alapján semmis, a semmis közraktári szerződés alapján kiállított közraktári jegy a Krtv. 15.§ (3) bekezdése alapján pedig nem értékpapír. A semmis közraktári szerződés alapján felperesnek nem áll fenn a közraktári felelőssége, így helytállási kötelezettsége sem az általa kibocsátott közraktári jegyek birtokosával szemben. Felperesnek a zároláskor a kihelyezett jelzéseit észlelnie kellett volna. 2008. december 1-jén a közraktári jegyeket finanszírozó hitelintézetől felhívást kapott a fokozott ellenőrzésre, ezért a Krtv. 19.§-ában foglalt árumegőrzési kötelezettségének tett eleget az áru saját telephelyére áttárolásával, mivel enélkül nem látta biztosítottnak annak megővását, tekintve, adat merült fel arra, a letevő a közraktározott áru egy részét engedély nélkül kitárolta. Az áttárolással a közraktári szerződések 11.4. és a raktárbérleti szerződések 12.5. pontjában foglaltaknak tett eleget, szerződésszerűen járt el. Hangsúlyozta, felperes a kárát, azt, hogy a közraktári jegybirtokos által támasztott megtérítési igényt teljesítette, s ezzel vagyoni hátránya bekövetkezett volna, nem igazolta. Önmagában a jogos megtérítési igény még nem minősül vagyoni hátránynak. Arra is hivatkozott, a helyrajzi szám alatti ingatlannak időközben a lett a tulajdonosa. A tulajdonosa a felperesi társaság egyik tulajdonosa, valószínűsíthető, felperes tulajdonosa a perbeli kárigényét ezen ingatlan tulajdonszerzésével elégítette ki.

A 2010. október 21-i tárgyaláson a felek egyezően adták elő, a 2008. december 5-én a helyrajzi szám alatti raktárban talált 3.000 tonna árpa tekintetében „egymásra zárás” történt.

Az elsőfokú bíróság tanúbizonyítást folytatott. Tanúként meghallgatta a felperes részére vállalkozóként 2008. július 1-jétől 2010. április 12-ig közraktári tevékenységet végző, valamint alperes főellenőrét,

..... egyebek mellett előadta, az alpesi tároló az úgynevezetten volt. A zároláskor más cég logóját nem látta. A 2008. december 5-i ellenőrzéskor jelen volt, ekkor derült ki, hogy a 2.500 tonna árumennyiséget mind a három közraktárral felvetették. 2008. december 9-én megállapította, a telepen a plombát felbontották, az alperes szervezésében folyt az áru kiszállítása.

..... előadta, először 2.500 tonna áru lett zárolva a száritótelepén, alpesi színben, majd 2008. augusztus 4-én 500 tonna. A zárolást maga végezte. A 2008. december 5-i jegyzőkönyv felvételekor meglepő volt számára, hogy erre az árura a másik két közraktár is tulajdonjogot formál. Senki nem volt döntési helyzetben, nem volt tudomása megállapodásról. Az alperes központjából utasítást kapott, hogy az árut biztonságba kell helyezni, a másik telepről a letevő elvitt napraforgót. Az alpesi színből az áru elszállításra került. Arra nézve nem tudott nyilatkozni, a felperes és a közraktári jelzéseit ki távolította el a raktárból.

Az elsőfokú bíróság 2011. március 24-én kelt 8.G.40.999/2010/14. számú ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte felperest 1.400.000 forint perköltség megfizetésére. Az ítélet indokolásában rögzítette, a, külterület helyrajzi szám alatti ingatlan ingatlan-nyilvántartási adatai között a „..... száritótelep” és az „.....”, illetve az „alpesi tároló” megjelölés sem szerepelt. Az 1996. évi XLVIII. törvény (Krtv.) 1.§ (4) bekezdésére, a 14.§ (1) bekezdésére, 20.§ (1) és (2) bekezdésére, 24.§ (2) és (3) bekezdésére utalva kifejtette, a felperes és az alperes által kiállított közraktári jegyek a Krtv. 24.§ (2) bekezdésében foglalt adatokat tartalmazták. A közraktári jegyeken - a helyrajzi szám feltüntetése nélkül - megjelölték a közraktározás helyét. Nincs olyan rendelkezés azonban, miszerint a közraktározás helyeként csak az ingatlan-nyilvántartásban bejelentett helyrajzi szám lenne feltüntethető. A felek az eljárás során elismerték, az áruk közraktározására ugyanabban a raktárban került sor, úgynevezett egymásra zárás történt, a letevővel kötött közraktári szerződések alapján alperes és felperes is ugyanazon árut közraktározta. Alperes kártérítési felelősségét vizsgálva rögzítette, mindkét fél a-vel kötött művi közraktározásra közraktározási szerződéseket, a raktár a által bérelt telepen volt. A zárolási jegyzőkönyvek alapján megállapítható, először az alperes vette közraktárra a 2.500 tonna, majd az

500 tonna takarmány árpát, felperes ezt követően közraktározta. Ugyanazon áru közraktározásának tényét támasztja alá a 2008. december 5-én felvett ellenőrzési jegyzőkönyv is, amit mindhárom közraktár aláírt. Nem nyert bizonyítást, lett volna olyan megállapodás, mellyel alperes a közraktározott áru feletti rendelkezési jogáról lemondott volna. Alperes a kitárolást a letevővel kötött közraktári szerződések alapján végezte. Az a körülmény, hogy felperes 2008. augusztus 11-i közraktári szerződés alapján ugyanazt az árukészletet vette közraktárra, amit korábban alperes, nem alperes magatartásával áll összefüggésben. Felperes nem igazolt olyan jogellenes magatartást az alperes részéről, amely az áru háromszoros közraktárra vételét okozta. Alperest nem terheli felelősség a későbbi közraktárra vételekért. Mindezek alapján alperes kártérítési felelősségének fennállta nem állapítható meg.

Rámutatott, ugyanazon áru közraktárra vétele folytán felperes a közraktári szerződésből eredően a letevővel, illetőleg a raktárbérleti szerződés alapján a bérbeadóval szemben érvényesíthet igényt. Felperes nem igazolta, ezzel kapcsolatban igényt érvényesített volna, ezzel kárenyhítési kötelezettségének eleget tett volna.

Az ítélettel szemben felperes fellebbezett jogi képviselő útján. Az ítélet megváltoztatását, alperes kereset szerinti marasztalását, első- és másodfokú perköltség megfizetésére kötelezését kérte. Előadta, az elsőfokú bíróság kérelme ellenére nem foglalt állást az alperesi közraktári jegyek Krtv. 24.§ (2) bekezdés h) pontjára alapított, kellékhány miatti érvénytelensége tekintetében, s megkerülte azon kérelmét is, amennyiben érvényesnek tekintené az alperesi közraktári jegyeket, úgy állapítsa meg, ezek a jegyek nem a helyrajzi számú raktárra vonatkoztak, tehát innen kitárolást alperes jogszerűen nem végezhetett volna. Ezzel szemben hosszas bizonyítási eljárást folytatott a közraktári jegyek kibocsátását megelőző folyamatok és az ellenőrzések tekintetében. Állította, a közraktári jegy olyan absztrakt értékpapír, amely önmagában vizsgálendő, s amely nem tartalmazhat adminisztrációs hibát. Ezen értékpapír szempontjából nincs jelentősége semmilyen egyéb előzetes vagy utólagos közraktári tevékenységnek, raktárbérleti szerződésnek. Azt kellett volna az elsőfokú bíróságnak vizsgálnia, hogy az általa kiállított közraktári jegy minden törvényes előírásoknak megfelelt, a letevő cégjegyzékében is szereplőhelyre vonatkozott. A telephely megjelölésének a forgalom biztonsága szempontjából is jelentősége van, ezen értékpapírnak ugyanis az a lényege, a jegybirtokos az adott telephelyen az áru kiadását kérhesse, anélkül, hogy tisztáznia kellene, hogy a közraktári jegy milyen előzetes folyamatok (például zárás) útján került kibocsátásra. A közraktári jegy birtokában tehát a jogosult a mögöttes jogviszonytól függetlenül kérheti az adott helyen az áru kiadását, mert jogosultsága konkrét helyre vonatkozik. Alperes ilyen jogosultsággal nem rendelkezett. Alperes „igénye máshova vonatkozott”, még akkor is, ha esetlegesen adminisztrációs hiba történt a közraktári jegye kibocsátásakor. Az értékpapíron feltüntetettek nem javíthatók, különösen, ha a másik hely valóságosan is létezik. Amennyiben az elsőfokú bíróság a kereseti kérelemnek megfelelően tárta

volna fel a tényállást, úgy eljutott volna azon következtetéshez, hogy kártérítési igénye megfelelt a Ptk. 339.§-ában írt három együttes feltételnek.

A feltárt tényállás is egyértelműen alátámasztja azonban alperes jogellenes magatartását, mivel szakvállalattól elvárható gondosság mellett tudnia kellett volna azhelyre vonatkozó érvényes közraktári jegye nem létezőről. Alperes ennek ellenére önkényesen elvitte azon árut, melyért a közraktári jegy alapján neki kell helytállnia. Sérelmezte az elsőfokú bíróság kárenyhítési kötelezettsége elmulasztására tett megállapítását, mivel becsatolta azon bizonyítékait, mely a felszámolási eljárásban a letevővel szembeni eredménytelen igényérvényesítését támasztotta alá.

Arra is hivatkozott, az elsőfokú bíróság súlyos eljárási szabályt is sértett azzal, nem közraktári tevékenységből eredő perként minősítette keresetét.

Alperes fellebbezési ellenkérelmében az ítélet helybenhagyását, felperes másodfokú perköltségben marasztalását kérte. Utalt arra, felperes módosított keresete kizárólag marasztalásra irányult, ezért tévesen hivatkozik arra, az elsőfokú bíróság „megkerülte” a közraktári jegyek érvénytelenségének megállapítása iránti kereseti kérelmét. Az elsőfokú bíróság által felderített tényállásból egyértelműen bizonyítást nyert, a úton elhelyezkedő, helyrajzi szám alatti ingatlanon található alpesi tárolóban az árut maga zárta elsőként, ezen áru tekintetében közte és a letevő között érvényes közraktári jogviszony jött létre, melyből eredően kizárólagosan volt jogosult rendelkezni a perbeli áru felett, rendelkezési jogáról nem mondott le. A közraktározott áru áttárolásakor ezen rendelkezési jogával élt, és egyben eleget tett a Krt. 19.§ (1) bekezdésében foglalt árumegóvási kötelezettségének. Hangsúlyozta, felperes a kár bekövetkeztét nem bizonyította, nem állt be nála ugyanis olyan vagyoni hátrány, amely kárnak minősül. Az előadottakra figyelemmel a kártérítési felelősség elemei közül hiányzik a jogellenes magatartás, továbbá az ok-okozati összefüggés is. Felperes az áru felett még akkor sem rendelkezhetett volna, ha nem történik meg az áttárolás.

A fellebbezés az alábbiakra tekintettel megalapozatlan.

A közraktári szerződésekre, a közraktár működésére, felelősségére, a közraktári jogviszony alanyainak jogaira és kötelezettségeire, valamint a közraktári jegyre nézve a közraktározásról szóló 1996. évi XLVIII. törvény (Krtv.) tartalmaz szabályozást.

A Krtv. 1.§ (2) bekezdése értelmében a közraktári tevékenységnek az áru közraktári szerződés alapján a Krtv-ben meghatározott módon történő tárolása és őrzése, a közraktári jegy kibocsátása, valamint az áru kiszolgáltatása minősül.

A (3) bekezdés szerint a közraktári jegy a közraktári szerződés alapján letétbe vett árurol kiállított rendeletre szóló értékpapír, mely a közraktár részéről az áru

átvételének elismerését jelenti, és a kiszolgáltatásra vonatkozó kötelezettségét bizonyítja.

A Krtv. 14.§ (1) bekezdése értelmében, közraktári szerződés alapján a közraktár köteles a nála letett árut időlegesen megőrizni és arról közraktári jegyet kiállítani, a 19.§ (1) bekezdése pedig azt mondja ki, közraktár a nála elhelyezett árut a szerződésben meghatározott módon köteles megőrizni a mennyiségi és minőségi változásoktól.

Az áru közraktárra vételének - majd az árut (értékét) megtestesítő közraktárjegyek kibocsátásának - alapja tehát a közraktár és a letevő közötti kétoldalú közraktári szerződés.

A 24.§ (1) bekezdése szerint a közraktári jegy egymástól elválasztható két részből, árujegyből és zálogjegyből áll.

A (2) bekezdés sorolja fel a közraktári jegy mindkét részének kötelező tartalmi elemeit, így azoknak a raktározás helyét, művi tárolás esetén ennek megjelölését is tartalmaznia kell (h) pont).

A 25.§ (1) bekezdése kimondja, az árujegy és a zálogjegy együttes birtoklása jogosít a közraktárban elhelyezett áru kiszolgáltatásának igénylésére, míg a 29.§ (1) bekezdés a) pontja értelmében a közraktár annak köteles kiszolgáltatni a nála elhelyezett árut, aki az árujegyet és a zálogjegyet részére visszaadja.

Az idézett jogszabályi rendelkezésekből leszűrhető, a közraktárt a letevővel szemben az áru átvételének, s az üzletszabályzat és letevő utasításai szerinti tárolásának, őrzésének kötelezettsége terheli, míg a jegybirtokossal szemben - függetlenül attól, hogy az azonos-e a letevővel, vagy a jegyek továbbforgatásával már más a jegybirtokos - az áru kiszolgáltatásának kötelezettsége terheli.

A 20.§ (1) bekezdése szerint a közraktár a közraktározást saját raktárban vagy művi raktárban végezheti.

A (2) bekezdés úgy rendelkezik, a művi tárolás megkezdéséig a közraktár a művi raktárt birtokba veszi és a felügyeletet a közraktározás ideje alatt biztosítja. A közraktár felügyeleti kötelezettsége a megőrzéssel kapcsolatos összes teendőkre, valamint a törvény rendelkezései teljes körű betartásának ellenőrzésére terjed ki.

A 22.§ (1) bekezdése szerint a közraktár felel azért a kárért, amely a közraktározásra elhelyezett áruban az átvételtől a kiszolgáltatásig különösen a

teljes vagy részleges elveszésből, megsemmisülésből, megromlásból vagy megsérülésből keletkezik, kivéve, ha a közraktár tevékenységi körén kívül eső elháríthatatlan ok (a) pont), az áru belső tulajdonsága (természetes minősége) (b) pont), a csomagolás rejtett hiányossága (c) pont), illetve a letevő vagy a képviselőjében eljáró személy felróható magatartása (d) pont) miatt következett be.

A 2008. évi XXXII. törvény 23.§-ával beiktatott 23/A. §-a szerint a közraktári tevékenységből eredő perekben a Polgári perrendtartás váltóperekre vonatkozó eljárási szabályait kell alkalmazni (Pp.125.§ (2) és (4) bekezdése, 217.§ (4) bekezdése, 234.§ (1) bekezdése).

A 2008. évi XXXII. törvény 31.§ (2) bekezdés a) pontja és (4) bekezdése értelmében a Krtv. 23/A.§-a a 2009. január 1-jét követően megkötött közraktári ügyletek tekintetében irányadó.

A Ptk. 338/B. § kimondja, értékpapírban meghatározott követelést érvényesíteni, arról rendelkezni, azt megterhelni főszabályként csak az értékpapír által, annak birtokában lehet.

A Ptk. 339.§ (1) bekezdése értelmében, aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentessül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

Az idézett rendelkezésekből leszűrhető, közraktárat a szerződés alapján a letevővel szemben, és a jegyeken alapuló absztrakt kötelezettség alapján az áru kiszolgáltathatósága érdekében szigorú őrzési kötelezettség, s objektív felelősségközeli kártérítési felelősség terheli.

Ennek érdekében a közraktár a közraktári szerződés teljesítése keretében köteles a művi raktár felügyeletét a közraktározás ideje alatt mindvégig biztosítani, a közraktározott áru mennyiségének megőrzése érdekében minden lehetséges intézkedést megtenni - feltételek fennállása esetén - akár az árut áttárolni, az elveszés elhárítása érdekében őrzési helyét megváltoztatni. Ezen kötelezettsége pedig független az áruval kiállított közraktári jegytől, annak tartalmától, tekintve az áru megőrzése során a közraktár az áruval nem a közraktári jegy birtokosaként, hanem a közraktári szerződést teljesítő félként rendelkezik. Így a közraktári jegy alakja, tartalma, esetleges hibája (kellékhány) sem érinthetné a közraktár árumegőrzési, megóvási kötelezettsége érdekében tett intézkedéseit.

Az adott ügyben tényként volt megállapítható, hogy azonos helyre művi közraktározásra több közraktár rendelkezett raktárbérleti szerződéssel, s a per tárgyát nem képező tisztázatlan körülmények között „rázárás” történt.

Az sem volt vitás, az időben első raktárbérleti- és közraktározási szerződést alperes kötötte, s alperest mindkét szerződés feljogosította az áru megőrzése körében, veszély esetén az áru raktárból elszállítására (raktárbérleti szerződés 12.5. pont), illetve az áru mennyisége csökkenésének veszélye esetére „minden olyan intézkedés elvégzésére, illetve elvégeztetésére, amely az áru biztonságának biztosítása érdekében megítélése szerint szükséges.” (2008. július 9-i közraktározási szerződés)

Felperes az alperessel szembeni, a Ptk. 339.§-ra alapított kártérítési igényét lényegében arra alapította, alperes kellékhibás közraktári jegyekre alapítva jogellenesen elvonta az általa helyesen kiállított közraktári jegyek mögött lévő árut, megteremtve ezzel a jegybirtokossal szembeni kártérítési felelősségét.

Fellebbezésében is, keresetét fenntartva hangsúlyozta, a közraktári jegy birtokában a jogosult a mögöttes jogviszonytól függetlenül az adott helyen kérheti az áru kiadását, mert jogosultsága konkrét helyre vonatkozik.

A kifejtettek szerint azonban az adott jogvita elbírálása szempontjából a közraktári jegyek alakja, tartalma közömbös.

Felperes kétségtelenül helyesen hivatkozott arra, hogy a közraktári jegy birtokos és a közraktár között egy, az alapjogviszonytól független absztrakt jogviszony keletkezik. Éppen azonban ezen körülményből következik a két jogviszony egymástól elkülönültsége. Alperes az őrzési kötelezettsége körében értelemszerűen nem a közraktári jegyek alapján jár el, az áru megőrzése, megóvása tekintetében jogait és kötelezettségeit a közraktári szerződés és raktárbérleti szerződés határozza meg.

A per adataiból, így a már idézett raktárbérleti szerződésekből (12.5. pont), valamint közraktári szerződésekből (11.4 pont) is azt kellett megállapítani, alperes az alpesi tárolóból történt áruelszállítással a Krtv.1.§ (2) bekezdésében, 14.§ (1) bekezdésében, 19.§ (1) bekezdésében és a 20.§ (2) bekezdésében és az említett szerződésekben foglalt árumegőrzési kötelezettségének tett eleget, e kötelezettségének teljesítése tekintetében pedig a fent kifejtettek szerint közömbös az általa kiállított közraktári jegyeken feltüntetett közraktározási hely. A felperes által állított alperesi magatartás tehát nem minősül jogellenesnek, amint azt az elsőfokú bíróság helytállóan megállapította. E körben helyesen utalt arra, alperes a kitárolást a letevővel kötött közraktári szerződés alapján végezte, alperes az áru feletti rendelkezési jogáról nem mondott le, s a tekintetben is helytállóan foglalt állást, az alperes által elsőként közraktárra vett áru felperes általi utóbbi közraktárra vétele sem az alperesi magatartással áll okozati összefüggésben.

Az elsőfokú bíróság tehát a perbeli adatokat helytállóan értékelve helyesen, a per érdemére kiható eljárási szabálysértés nélkül, utasította el a keresetet.

A felperes fellebbezésében a váltójogi eljárási szabályok alkalmazásának hiányára is tévesen utalt, a per tárgyává tett valamennyi közraktári jogügylet ugyanis 2009. január 1-jét megelőzően jött létre, így a perre még nem voltak irányadók a Pp-nek a váltóperekre vonatkozó eljárási szabályai, amelyek az ügy érdemi elbírálását egyebekben sem érintenék.

A kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét - a fenti, részben eltérő indokolással - a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján, helybenhagyta.

A Fővárosi Ítéltábla a Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján kötelezte a felperest az alperes 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3.§ (3) bekezdés b) pontja, (5)-(6) bekezdése alkalmazásával megállapított, a kifejtett jogi képviselői tevékenységgel arányos jogtanácsosi munkadíjból álló másodfokú perköltsége megfizetésére.

Felperes le nem rótt fellebbezési eljárási illeték államnak megfizetési kötelezettsége a Pp. 78.§ (1) bekezdésén és a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13.§ (2) bekezdésén alapul.

Budapest, 2011. november 18.

. Rózsa Éva s.k.
a tanács elnöke

Dr. Rutkai Éva s.k.
előadó bíró

. Molnár József s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:

Sárközi Veronika
bíróügyi ügyintéző